

Eviran ohje 18220/4

Luomutuotanto 4

Mehiläishoidon ehdot

Eviran ohje 18220/4

Luomutuotanto 4
Mehiläishoidon ehdot

4. painos

2015

Eviran ohje 18220/4
Käyttöönotto: 1.9.2015

Raja- ja luomuvalvontayksikkö

Hyväksyjä Jaostopäällikkö, ylitarkastaja Beata Meinander

Esittelijä Ylitarkastaja Merja Manninen

Jakelu: Julkaisu on saatavilla Eviran internetsivuilta osoitteesta www.evira.fi

Lukijalle

Nämä mehiläishoidon ehdot täsmentävät mehiläishoitoa koskevia luonnonmukaisen tuotannon vähimmäisvaatimuksia neuvoston ja komission asetusten ja niiden nojalla annettujen määräysten osalta. Luomuvalvontaa yleisesti koskevat ehdot, esimerkiksi **valvontaan ilmoittautumisesta** ja merkinnöistä, on annettu alkutuotannon osalta Luonnonmukainen tuotanto 1, Yleiset ja kasvin-tuotannon ehdot -julkaisussa.

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymyk-

set ratkaisee tuomioistuin. Näissä ehdoissa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Eviran tulkinta on erotettu kursiivilla. Tuotantoehdoissa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Elintarviketurvallisuusviraston raja- ja luomuvalvontayksikkö tiedottaa valvontaan kuuluville toimijoille muuttuvista vaatimuksista ja ohjeista vuosittain. Ajankohtaista tietoa on saatavilla myös Eviran internetsivuilta osoitteesta www.evira.fi

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Sisällysluettelo

LUKIJALLE	3
1 VALVONTA	5
1.1 Ilmoittautuminen valvontaan	5
1.2 Mehiläishoidon lupa	6
1.3 Mehiläishoidon ensimmäinen tuotantotarkastus	6
1.4 Mehiläishoidon vuosittainen tuotantotarkastus	6
1.5 Toimijan muistiinpanovelvoite	6
2 LUONNONMUKAISEN MEHILÄISHOIDON TAVOITTEET JA YLEISET PERIAATTEET	7
2.1 Geneettisesti muunnetut organismit	7
3 MEHILÄISHOITOYKSIKKÖ	8
4 SIIRTYMÄVAIHE	9
5 MEHILÄISTEN ALKUPERÄ	10
6 MEHILÄISTARHOJEN SIJAINTI	11
6.1 Mehiläistarhaukseen soveltuvat alueet	11
6.2 Mehiläistarhaukseen soveltumattomat alueet	11
7 RUOKINTA	12
8 TAUTIEN ENNALTAEHKÄISY JA ELÄINLÄÄKINNÄLLISET HOIDOT	13
8.1 Lääkintä	13
9 MEHILÄISHOITOTOIMENPITEET JA TUNNISTAMINEN	14
9.1 Muistiinpanovelvollisuus	14
9.2 Eläintuotteiden tunnistaminen	14
10 MEHILÄISHOIDOSSA KÄYTETTYJEN PESIEN JA MATERIAALIEN OMINAISUUDET	15
10.1 Pesämateriaalit	15
10.2 Mehiläishoidossa sallitut aineet	15

1 Valvonta

- Toimijalla ei voi olla samanaikaisesti sekä luonnonmukaisessa tuotannossa että tavanomaisessa tuotannossa olevia mehiläistarhoja. Jos toimijalla on useita mehiläistarhoja, on kaikkien tarhojen oltava luonnonmukaisen tuotannon vaatimusten mukaisia.
- **Ensimmäisen tuotantotarkastuksen jälkeen toimijalle tehdään vuosittainen tuotantotarkastus** vähintään kerran vuodessa. Lisäksi vuosittain osalle eläintuotannon valvontaan kuuluvista toimijoista tehdään toinen tarkastus, joka ajoittuu talviaikaan.

Valvontajärjestelmästä ja siihen liittyvistä asioista on kerrottu tarkemmin Luonnonmukainen tuotanto 1, Yleiset ja kasvintuotannon ehdot -oppaassa. Tässä osiossa tarkennetaan valvontajärjestelmän yleisiä vaatimuksia mehiläishoidon osalta.

Nämä tuotantoehdot perustuvat seuraavissa asetuksissa määriteltyihin luonnonmukaisen mehiläishoidon säädöksiin:

1. Neuvoston asetus (EY) N:o 834/2007 luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 2092/91 kumoamisesta, jäljempänä ”neuvoston asetus”.
2. Komission asetus (EY) N:o 889/2008 luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä luonnonmukaisen tuotannon, merkintöjen ja valvonnan osalta, jäljempänä ”toimeenpanoasetus”
3. [Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta 294/2015](#)
4. [Maa- ja metsätalousministeriön asetus luonnonmukaisesta tuotannosta 454/2015](#)

Mainittujen asetusten säädökset muutoksineen sisältävät ne vähimmäisvaatimukset, joiden mukaan luonnonmukaista mehiläishoitoa on harjoitettava.

Näissä ehdoissa on annettu yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten mehiläisiä tulee hoitaa, jotta niitä tai niistä saatuja tuotteita saisi markkinoida

luonnonmukaisesti tuotettuina. Ehdot ovat vähimmäisvaatimuksia, joita mehiläishoitajan on vähintään noudatettava. Luonnonmukaisen eläintuotannon ehdot on julkaistu erillisenä painoksena.

1.1 Ilmoittautuminen valvontaan

Ennen **valvontaan ilmoittautumista** toimijan tulee tutustua luonnonmukaisen mehiläishoidon ehtoihin ja valmistella hakemukseen vaadittavat liitteet. Mehiläishoidon osalta **valvontaan ilmoittaudutaan** täydennyslomakkeelle 1d.

Kartat

Ilmoittauduttaessa valvontaan tulee hakemuksen liitteenä toimittaa asianmukaista mittakaavaa käyttäen kartalle tehty selvitys pesien sijainnista.

Eläintenhoitosuunnitelma

Eläintenhoitosuunnitelma on toimijan laatima kirjallinen selvitys tilan käytännön mehiläishoidosta. Toimijan tulee selvittää suunnitelmassaan käytännön menettelyt soveltuvin osin muun muassa mehiläisten alkuperän, ruokinnan, lisääntymisen, hoidon, eläimille tehtävien toimenpiteiden ja talveuttamisen suhteen. Suunnitelmassa tulee myös kuvata mehiläishoitoon käytetyt tuotanto- ja varastointitilat.

Yllä mainitut kartat ja suunnitelmat liitetään Luonnonmukainen tuotanto 1, Yleiset ja kasvintuotannon ehdot yhteydessä kuvattuun luomu-

suunnitelmaan. Näin ne toimivat jatkossa koko tilan toimintaa kuvaavana tietopakettina.

1.2 Mehiläishoidon lupa

Neuvoston asetuksen ja toimeenpanoasetuksen mukaan tulee toimijan hakea tiettyjen toimintojen harjoittamiseen lupa ELY-keskukselta. Näitä lupia voidaan hakea ELY -keskuksesta tai Eviran internetisivuilta (www.evira.fi) saatavalla lomakkeella (luomuvälvontalomake 9b).

Luonnonmukaista mehiläishoitoa koskee ainoastaan yksi lupa, jota tulee hakea tapauskohtaisesti ja se myönnetään määräajaksi. Lupa koskee parvien hankkimista tavanomaisesta tuotannosta poikkeuksellisten olosuhteiden seurauksena ja poikkeusta on käsitelty ohjeen luvussa 5.

1.3 Mehiläishoidon ensimmäinen tuotantotarkastus

Mehiläishoidon ensimmäisessä tuotantotarkastuksessa tarkastettavia asioita ovat:

- mehiläistarhojen sijainti, keruualueet ja niiden satokasvit
- pesät
- muistiinpanot
- mahdollinen rinnakkaistuotanto
- tuotanto- ja varastointitilat

1.4 Mehiläishoidon vuosittainen tuotantotarkastus

Toimijalle tehdään vuosittainen tuotantotarkastus vähintään kerran vuodessa. Lisäksi vuosittain osalle eläintuotannon valvontaan kuuluvista toimijoista tehdään toinen tarkastus, joka ajoittuu talviaikaan.

Luonnonmukaisen mehiläishoidon vuosittaisessa tuotantotarkastuksessa käydään läpi:

- pesien sijainti, keruualue ja satokasvit
- pesien hoitotoimenpiteet
- muistiinpanot tilalle hankituista aineista ja tilalta luovutetuista tuotteista
- muistiinpanot pesiä koskevista tiedoista
- lääkekirjanpito

- ensimmäisen tuotantotarkastuksen jälkeen tapahtuneet muutokset tilan olosuhteissa, esimerkiksi rakennuksissa tai ulkotiloissa.

1.5 Toimijan muistiinpanovelvoite

Valvontaan ilmoittautuessaan toimija sitoutuu pitämään muistiinpanoja. Kirjanpitoon sisällytetyt tiedot on tarvittaessa voitava osoittaa oikeiksi asianmukaisilla tositteilla. Muistiinpanojen 1. ja 2. kohta muodostavat yksikön tuotevirtakirjanpidon, josta on laadittava yhteenvetona taselaskelma vähintään kalenterivuositain.

Tapahtumat tulee kirjata muistiinpanoihin seitsemän vuorokauden (7 vrk) kuluessa. Lääkekirjanpitoon ja varastoissa oleviin varastokirjoihin tapahtumat tulee merkitä välittömästi. Kuluttajalle tapahtuvan suoramyynnin määrästä muistiinpanot on tehtävä päivittäin.

Muistiinpanot tulee tehdä seuraavista asioista:

1. Tilalle hankitut tuotantopanokset:
  - hankittujen aineiden määrä, alkuperä ja käyttö
2. Tilalta luovutetut maataloustuotteet:
  - luovutettujen tuotteiden määrä ja vastaanottaja
  - kuluttajalle tapahtuvan suoramyynnin määrästä muistiinpanot on tehtävä päivittäin
3. Pesäkohtaiset muistiinpanot
  - mehiläistarhan ja pesän sijaintipaikka
  - pesän tunnistemerkinnät
  - pesän hoitotoimenpiteet: siirrot, talveuttaminen, pesäosastojen poistaminen sekä hunajan keräämistoimet, käsittely ja varastointi
  - lisäruokinnan käyttö: tuote, päivämäärä ja määrä
4. Lääkekirjanpito
  - lääkkeiden säilytyspaikka
  - tilalle ostetut lääkkeet
  - käytetyt lääkkeet: pesä, sairauden määrittely, hoitopäivä ja hoidon kesto, lääkeaine tai -valmiste, annostukset, antotapa, luonnonmukaisen tuotannon varoaika ja lääkkeen myyjä

2 Luonnonmukaisen mehiläishoidon tavoitteet ja yleiset periaatteet

---

Mehiläishoito edistää merkittävästi ympäristönsuojelua sekä maa- ja metsätaloustuotantoa mehiläispölytyksen vuoksi. Luonnonmukaisen mehiläishoidon tavoitteena on tuottaa korkealaatuisia mehiläishoidon tuotteita. Hunajan luonnonmukaisuus riippuu läheisesti sekä pesien käsittelytavoista että ympäristöstä.

2.1 Geneettisesti muunnetut organismit

Muuntogeenisten organismien (GMO) ja/tai tuotteiden, jotka on tuotettu muuntogeenisistä organismeista tai ovat niiden tuottamia, käyttö on kielletty luonnonmukaisessa tuotannossa. Poikkeuksena ovat eläinlääkkeet, joita edellä mainittu kiello ei koske.

3 Mehiläishoitoyksikkö

Mehiläishoitoyksiköllä tarkoitetaan sadonkeruu-alueiden, mehiläisyhteiskuntien sekä linkoomon ja varastotilojen muodostamaa kokonaisuutta.

Mehiläistarhalla tarkoitetaan kaikkia samalla paikalla olevia mehiläisyhteiskuntia. **Jos toimijalla on useita mehiläistarhoja, on kaikkien tarhojen oltava luonnonmukaisen tuotannon vaatimusten mukaisia.**

Mikäli toimija haluaa oman tuotantonsa lisäksi pakata tai lingota myös muiden tuottajien luonnonmukaista hunajaa, tulee hänen ilmoittautua luonnonmukaisten elintarvikkeiden valmistuksen valvontaan (Luomutuotanto 3, Elintarviketuotannon ehdot).

4 Siirtymävaihe

Luonnonmukaisen mehiläishoidon siirtymävaihe on 12 kuukautta. Mehiläishoidon tuotteita voidaan markkinoida luonnonmukaisesti tuotettuna vasta kun luonnonmukaisia tuotantovaatimuksia on noudatettu vähintään vuoden ajan. Siirtymävaihe alkaa toimijan ilmoittautuessa valvontaan, kuitenkin niin, että tämä on tehtävä ennen mehiläisten lentokauden alkua.

Eläintuotteita ei voida markkinoida siirtymävaiheeseen viittaavin merkinnöin. Siirtymävaiheen aikana mehiläishoidon tuotteet on markkinoitava tavanomaisesti tuotettuina.

Pesästä poistettavat kakustot on korvattava luonnonmukaisesti tuotetusta mehiläisvahasta tehdyillä vahapohjukkeilla. Mikäli luonnonmukaista mehiläisvahaa ei ole markkinoilla saatavilla, voidaan tavanomaista vahaa käyttää uusissa tarhoissa ja siirtymävaiheen aikana. Tavanomaisesta tuotannosta peräisin olevan vahan tulee olla kuorimavahaa. Käytettävästä vahasta tulee olla analyysitodistus, joka osoittaa, että vaha ei sisällä luonnonmukaisessa tuotannossa kiellettyjä aineita (*fluvalinaatit, kumafossi ja bromopropylaatti (Folbex)*). Siirtymävaiheen jälkeen oma vaha on luomuvahaa. Vanhoissa luomutarhoissa/pesissä voidaan käyttää vain luomuvahaa.

5 Mehiläisten alkuperä

Rotujen valinnassa on otettava huomioon hyönteisten kyky sopeutua paikallisiin olosuhteisiin, niiden elinvoimaisuus ja kyky vastustaa tauteja. *Apis mellifera*n eurooppalaisten rotujen ja niiden paikallisten ekotyypin käyttöä on suositettava. Mehiläistarhat on muodostettava yhteiskuntia jakamalla tai hankkimalla parvia tai pesiä luonnonmukaisesti hoidetuista mehiläistarhoista.

Poikkeukset

Tavanomaisen mehiläistarhan siirtäminen luonnonmukaiseksi toimintaa aloitettaessa

Luonnonmukaista mehiläishoitoa aloitettaessa, voidaan toimijan tavanomainen mehiläishoitoyksikkö siirtää siirtymävaihesäädöksiä noudattaen luonnonmukaiseen tuotantotapaan.

Kuningattarien ja parvien hankinta tavanomaisesta tuotannosta

Mehiläistarhojen uudistamista varten voidaan luonnonmukaiseen mehiläishoitoyksikköön liittää vuosittain 10 % sellaisia kuningattaria ja mehi-

läisparvia, jotka on hankittu tavanomaiselta mehiläistarhalta. Alle 10 pesän tarhoihin voidaan tavanomaiselta mehiläistarhalta liittää yksi kuningatar ja mehiläisparvi.

Kuningattaret ja mehiläisparvet tulee sijoittaa pesiin, joiden hunajakakut tai vahapohjakkeet ovat peräisin luonnonmukaisista mehiläishoitoyksiköistä. Tässä tapauksessa siirtymävaihetta ei tarvita.

Poikkeukselliset olosuhteet

ELY-keskus voi antaa luvan mehiläisparvien hankkimiseen tavanomaiselta mehiläistarhalta uusien mehiläistarhojen muodostamiseksi, jos mehiläisten kuolleisuus on korkea tautien tai poikkeuksellisten olosuhteiden seurauksena. Luvan edellytyksenä on, että luonnonmukaisia mehiläisparvia ei ole saatavana. Uusien mehiläistarhojen on noudatettava siirtymävaiheen sääntöjä.

6 Mehiläistarhojen sijainti

ELY-keskus hyväksyy luonnonmukaiseen mehiläistarhaukseen sopivat alueet **toimijan ilmoittautumisen** yhteydessä toimittamien selvitysten ja karttojen perusteella. **Vuosittaisen tuotantotarkastuksen** yhteydessä tarkastetaan alueen satokasveissa ja pesien sijaintipaikoissa tapahtuneet muutokset.

Tarhan sijaintia koskevat vaatimukset eivät koske lepotilassa olevia yhteiskuntia.

Mikäli toimija sijoittaa mehiläistarhansa pölytyksen varmistamiseksi (ns. pölytyspalvelu) sellaisille paikoille, että mehiläistarhojen satoalueen sijaintia koskevat vaatimukset eivät täyty, ei tuotetta voida myydä luonnonmukaiseen tuotantoon viittaavin merkinnöin. Siirrettäessä yhteiskunnat takaisin sellaiselle keruualueelle, jonka satokasvit täyttävät luonnonmukaisen tuotannon vaatimukset, eivät yhteiskunnat kuitenkaan joudu siirtymävaiheeseen, mikäli niitä muuten on hoidettu luonnonmukaisin menetelmin.

Tarhojen siirrosta on ilmoitettava ELY-keskukseen kahden viikon kuluessa. Mehiläistarhojen ja pesien sijaintipaikasta on pidettävä kirjaa pesäkohtaisissa muistiinpanoissa (1.5).

6.1 Mehiläistarhaukseen soveltuvat alueet

Mehiläistarhojen on sijaittava siten, että mehiläisillä on riittävästi luonnollisia mesi-, mesikaste- ja siitepölylähteitä sekä mahdollisuus saada vettä.

Tarhan sijaintipaikasta katsottuna tulee mesi- ja siitepölylähteiden olla kolmen kilometrin säteellä pääasiassa luonnonvaraisia kasveja, metsää, luonnonmukaisesti viljeltyjä kasveja ja/tai muita

viljeltyjä kasveja, edellyttäen, että kasveihin kohdistuvat käsittelyt ovat ympäristövaikutuksiltaan vähäisiä, eivätkä vaikuta mehiläistuotteiden laatuun. Tällaisia ovat esimerkiksi maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän mukaisessa tuotannossa viljellyt kasvit (alat, joilla on sitoumus ympäristökorvauksesta tai ympäristösopimus). Alueella voi olla myös muita viljelykasveja, jos ne eivät ole merkittäviä mehiläisten satokasveja. Toimijan tulee kuitenkin huomioida, että alueella ei saa olla geneettisesti muunnettuja viljelykasveja.

6.2 Mehiläistarhaukseen soveltumattomat alueet

Mehiläispesät on pidettävä riittävän etäällä lähteistä, jotka saattavat aiheuttaa mehiläishoidosta saatavien tuotteiden saastumista tai mehiläisten terveyden heikentymistä.

Mehiläistarhojen on sijaittava vähintään kolmen kilometrin etäisyydellä sellaisista saastelähteistä, jotka voisivat vaikuttaa mehiläishoidon tuotteiden laatuun. Tällaisia saastelähteitä ovat:

- sokeritehtaat
- tiet, joilla kulkee vuorokaudessa keskimäärin yli 6000 ajoneuvoa
- kaatopaikat ja jätteenpolttolaitokset.

Mikäli mehiläishoidon tuotteiden laadun tai mehiläisten terveyden heikentyminen olisi ilmeistä, voi ELY-keskuksen määrätä jätettäväksi kolmen kilometrin vähimmäisetäisyyden myös muihin saastelähteisiin, esimerkiksi teollisuuslaitoksiin ja ratapihoihin.

7 Ruokinta

Tuotantokauden lopussa pesiin on jätettävä riittävät hunaja- ja siitepölyvarastot, jotta mehiläiset selviävät talvehtimisesta. Mehiläisyhdyskuntien ruokinta on sallittua ainoastaan, jos pesien eloonjääminen on äärimmäisten ilmasto-olosuhteiden vuoksi vaarassa. Ruokinnassa on käytettävä luonnonmukaisesti tuotettua hunajaa, luonnonmukaisesti tuotettuja sokerisiirappeja tai luonnonmukaisesti tuotettua sokeria.

Luonnonmukaisessa mehiläishoidossa mehiläisten ruokintaan ei voida käyttää muita kuin edellä mainittuja tuotteita.

Poikkeus

Pitkään kestävien poikkeuksellisten sääolojen tai hätätilanteen aiheuttaman meden ja mesikasteen tuotantokatkoksen vuoksi, voidaan mehiläisten ruokkiminen sallia myös keruukauden aikana. Lisäruokintaan on sallittua käyttää ainoastaan luonnonmukaisesti tuotettua hunajaa, sokeria tai sokerisiirappia. Poikkeuksellisesta tilanteesta tulee tehdä kirjallinen ilmoitus ELY-keskukseen ennen lisäruokinnan aloittamista.

Kaikki lisäruokintatoimenpiteet tulee kirjata pesäkohtaisiin muistiinpanoihin.

8 Tautien ennaltaehkäisy ja eläinlääkinnälliset hoidot

Luonnonmukaisessa mehiläishoidossa tautien ennaltaehkäisy perustuu seuraaviin periaatteisiin:

- a) Valitaan sopivia, kestäviä rotuja. Valinnassa huomioidaan mehiläisten kyky mukautua paikallisiin olosuhteisiin, elinvoimaisuus sekä vastustuskyky taudeille ja terveysongelmille.
- b) Suoritetaan mehiläisten vastustuskykyä lisääviä hoitotoimenpiteitä kuten:
  - kuningatarmehiläisten säännöllinen uusiminen
  - pesien järjestelmällinen tarkastaminen terveysongelmien havaitsemiseksi
  - pesän kuhnurisikiöiden seuranta
  - materiaalien ja laitteiden desinfiointi säännöllisin väliajoin
  - saastuneiden materiaalien tai lähteiden tuhoaminen
  - mehiläisvahan säännöllinen uusiminen
  - riittävien siitepöly- ja hunajavarastojen jättäminen pesiin.

Jos yhteiskunnat kaikista ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä huolimatta sairastuvat tai saavat loistartunnan, on ne hoidettava viipymättä. Tarvittaessa on yhteiskunnat siirrettävä eristettyihin mehiläistarhoihin, ellei eläinlääkintäsäädöksissä toisin määrätä.

8.1 Lääkintä

Luonnonmukaisessa mehiläishoidossa eläinlääkkeiden käytössä on noudatettava seuraavia periaatteita:

- a) Sallittuja lääkkeitä ovat ainoastaan Suomessa tuotantoeläimille käytettäväksi hyväksytyt lääkkeet.
- b) Mehiläishoitoyksikössä saa olla ainoastaan eläinlääkärin määräämiä lääkevalmisteita.
- c) Lääkevalmisteiden käyttö ennaltaehkäisevään hoitoon on kielletty.
- d) *Varroa destructor* -punkin hävittämiseen voidaan käyttää seuraavia aineita sillä edellytyksellä, että mainitun aineen käyttö on sallittu kansallisten eläinten lääkityssäädösten mukaan: muurahais-, maito-, etikka- ja oksaalihappoa sekä mentoli, tymoli, eukalyptoli tai kamferi. Tässä kohdassa mainittujen aineiden käyttö ei edellytä yhteiskuntien eristämistä hoidon ajaksi, eikä siirtymävaihetta tarvita.

Edellä mainittujen periaatteiden lisäksi sallitaan sellaiset eläinlääkinnälliset hoidot tai pesään tai kennoihin jne. kohdistuvat hoidot, jotka ovat viranomaisten pakolliseksi määräämiä.

Lukuun ottamatta loisten vastaisia käsittelyjä ja pakollisia taudinvastustusohjelmia, jos yhteiskuntien lääkintään käytetään eläinlääkärin määräämiä lääkevalmisteita, on lääkityt yhteiskunnat sijoitettava eristettyihin mehiläistarhoihin hoidon ajaksi. Hoidon jälkeen kaikki vahat on korvattava luonnonmukaisesti tuotetulla vahalla. Hoitotoimenpiteiden jälkeen kyseisiin yhteiskuntiin sovelletaan yhden vuoden siirtymävaihetta.

9 Mehiläishoitotoimenpiteet ja tunnistaminen

Mehiläisten tuhoaminen kennoihin mehiläishoidon tuotteita kerätessä, sekä silpominen, esimerkiksi mehiläiskuningatarten siipien typistäminen on kielletty. Koirassikiöiden tuhoaminen on sallittu ainoastaan *Varroa destructor* -punkin hävittämiseksi.

Sikiöitä sisältävien hunajakakkujen käyttö on kielletty hunajan tuotannossa. Kiellettyä on myös kemiallisten synteettisten karkotteiden käyttö korjattaessa satoa pesistä.

9.1 Muistiinpanovelvollisuus

Toimijan muistiinpanovelvoitteesta on kerrottu kohdassa 1.5. Nämä tiedot tulee olla esitettävissä tarkastajalle tarkastushetkellä.

9.2 Eläintuotteiden tunnistaminen

Mehiläistarhoilla ja -pesissä tulee käyttää selkeitä tunnistemerkintöjä tai järjestelmällistä tunnistamissysteemiä. Pesien määrän tulee täsmätä kirjanpidossa ilmoitettuihin määriin.

Luonnonmukaisesti markkinoitavien eläintuotteiden sekoittuminen tavanomaisiin tuotteisiin on voitava estää niiden tuotannon, valmistuksen, kuljetuksen ja kaupanpidon kaikissa vaiheissa. Tuotteiden kuljetuksesta ja merkinnöistä on kerrottu Luonnonmukainen tuotanto 1, Yleiset ja kasvintuotannon ehdot -oppaassa.

Evira.fi -sivustolla on malli vaatimuksenmukaisuusvakuutuksesta. Vaatimuksenmukaisuusvakuutusta voidaan käyttää myös kaupallisena saateasiakirjana, jos siihen kirjataan kaikki saateasiakirjalta vaaditut tiedot.

10 Mehiläishoidossa käytettyjen pesien ja materiaalien ominaisuudet

10.1 Pesämateriaalit

Mehiläisten talveuttamiseen käytettävät pesät on valmistettava pääosin luonnollisista materiaaleista, jotka eivät aiheuta ympäristölle tai mehiläishoidon tuotteille saastumisvaaraa. Sallittuja materiaaleja ovat puu, vaneri, korkki, savi, olki tai muu vastaava. Synteettisten materiaalien käyttö on sallittu muissa kuin talveuttamiseen käytettävien pesien osissa ja varusteissa.

Lukuun ottamatta *Varroa destructor* -punkin torjunnassa käytettäviä tuotteita, pesien sisäosissa voidaan käyttää pintakäsittelyyn ainoastaan luonnollisia aineita kuten kittivahaa, mehiläisvahaa ja kasviöljyjä.

Uusiin pohjukkeisiin tarvittavan mehiläisvahan on oltava peräisin luonnonomukaisista mehiläishoitoyksiköistä. Uusissa tarhoissa ja siirtymävaiheen aikana voidaan käyttää tavanomaista vahaa, mikäli luonnonomukaista vahaa ei ole markkinoilta saatavilla. Tavanomaisesta tuotannosta peräisin olevan vahan tulee olla kuorima-

vahaa. Käytettävästä vahasta tulee olla analyysitodistus, joka osoittaa, että vaha ei sisällä luonnonomukaisessa tuotannossa kiellettyjä aineita (*fluvalinaatit, kumafossi ja bromopropy-laatti (Folbex)*).

10.2 Mehiläishoidossa sallitut aineet

Materiaalien (kehät, mehiläispesät ja kakusto) suojaamiseksi tuholaisilta, saa käyttää ainoastaan pyydyksissä olevia jyrsijämyrkkijä.

Mehiläishoidossa käytettävien materiaalien, rakennusten, laitteiden, välineiden tai tuotteiden puhdistamiseen ja desinfioimiseen saa käyttää ainoastaan toimeenpanoasetuksen liitteessä VII lueteltuja asianmukaisia aineita.

Fysikaalinen käsittely esimerkiksi höyryllä tai avotulella on sallittu.

Komission asetuksen 889/2008 liitteen VII mukaiset puhdistus- ja desinfointiaineet

Eläintuotannossa käytettävien rakennusten ja laitteiden puhdistus- ja desinfointiaineet:

Kalium- ja natriumsaippua
Vesi ja vesihöyry
Kalkkimaito
Kalkki
Sammuttamaton kalkki
Natriumhypokloriitti (esim. nestemäinen valkaisuaine)
Natriumhydroksidi
Kaliumhydroksidi
Vetyperoksidi
Luontaiset kasviuutteet
Sitruuna-, peretikka-, muurahais-, maito-, oksaali- ja etikkahappo
Alkoholi
Typpihappo (maitolaitteistot)
Fosforihappo (maitolaitteistot)
Formaldehydi
Vedinten ja lypsylvälineiden puhdistus- ja desinfointiaineet
Natriumkarbonaatti

